

Przedmiot i zakres językoznawstwa. Jak można badać język?

Anna Kozłowska

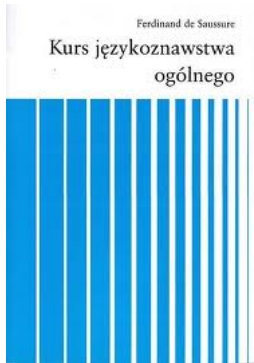
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

- 1 Przedmiot językoznawstwa
- 2 Perspektywy spojrzenia na język

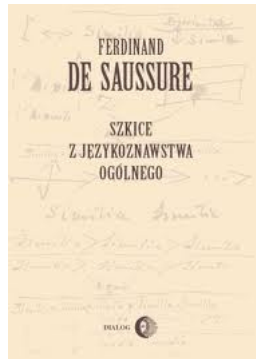
Ferdinand de Saussure – ojciec językoznawstwa

F. de Saussure

Cours de linguistique
générale (1916)

Przedmiot językoznawstwa

„[...] jedynym prawdziwym przedmiotem językoznawstwa jest język rozpatrywany sam w sobie i dla siebie samego.”

Język jako system relacji (opozycji)

„Podobnie [...] jak gra w szachy jako całość polega na kombinacji różnych figur, tak język ma tę właściwość, że jest systemem opartym całkowicie na opozycji swych jednostek.”

„[...] w języku istnieją tylko różnice.”

Język jako byt abstrakcyjny – koncepcja langue

„Pierwsza prawda jest następująca: język jest różny od mówienia.”

LANGUE

zjawisko abstrakcyjne
byt społeczny
wytwór mówienia
system znaków
jednorodny

PAROLE

zjawisko konkretne
zjawisko indywidualne
akt użycia *langue*
użycie systemu
zróżnicowane

Spółeczny charakter języka

„Język jest dla nas produktem społecznym, którego istnienie pozwala jednostce korzystać z jej zdolności mówienia.”

„Język istnieje w zbiorowości pod postacią sumy odbić złożonych w każdym mózgu, podobnie jak słownik, którego identyczne egzemplarze zostałyby rozdane poszczególnym jednostkom. Jest to więc coś, co istnieje u każdej z nich, będąc równocześnie wspólne wszystkim i znajdując się poza obrębem ich woli. Taki sposób istnienia języka można przedstawić następującą formułą:

$$1 + 1 + 1 + 1 \dots = 1 \text{ (model zbiorowy)"}$$

Językoznawstwo ogólne, szczegółowe i porównawcze

Językoznawstwo ogólne –

bada język jako taki albo inaczej - każdy język naturalny.

Językoznawstwo szczegółowe –

bada poszczególne języki etniczne, np. polski, włoski, łacinę.

Językoznawstwo porównawcze –

zestawia ze sobą co najmniej dwa różne języki etniczne.

Językoznawstwo opisowe i normatywne

Językoznawstwo opisowe –
nie wartościuje opisywanych
faktów językowych, bada uzus.

- gramatyka opisowa

Językoznawstwo normatywne –
ma charakter wartościujący,
formułuje normę i wskazuje błędy.

- kultura języka

Językoznawstwo opisowe i normatywne

Językoznawstwo opisowe –
nie wartościuje opisywanych
faktów językowych, bada uzus.

- gramatyka opisowa

Językoznawstwo normatywne –
ma charakter wartościujący,
formułuje normę i wskazuje błędy.

- kultura języka

Językoznawstwo opisowe i normatywne

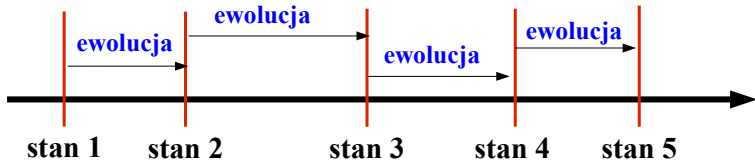
Językoznawstwo opisowe –
nie wartościuje opisywanych
faktów językowych, bada uzus.

- gramatyka opisowa

Językoznawstwo normatywne –
ma charakter wartościujący,
formułuje normę i wskazuje błędy.

- kultura języka

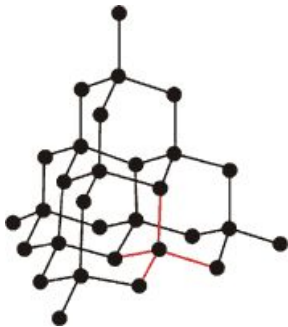
Językoznawstwo synchroniczne i diachroniczne

„Język jest systemem, którego wszystkie części mogą i powinny być rozważane w ich synchronicznej łączności.”

Językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne

Językoznawstwo wewnętrzne

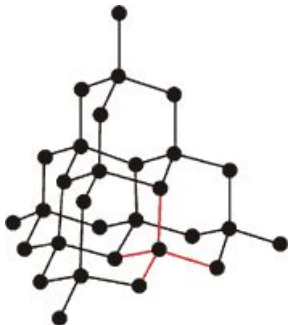
- struktura systemu

Językoznawstwo zewnętrzne

- związki języka z cywilizacją
- związki języka z historią polityczną
- związki języka z instytucjami (Kościołem, szkołą itp.)
- kwestia zasięgu geograficznego języków oraz ich zróżnicowania dialektalnego
- ...

Językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne

Językoznawstwo wewnętrzne

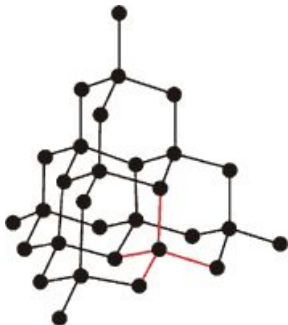
- struktura systemu

Językoznawstwo zewnętrzne

- związki języka z cywilizacją
- związki języka z historią polityczną
- związki języka z instytucjami (Kościołem, szkołą itp.)
- kwestia zasięgu geograficznego języków oraz ich zróżnicowania dialektalnego
- ...

Językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne

Językoznawstwo wewnętrzne

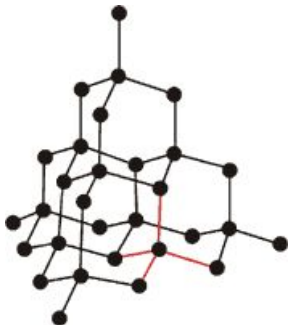
- struktura systemu

Językoznawstwo zewnętrzne

- związki języka z cywilizacją
- związki języka z historią polityczną
- związki języka z instytucjami (Kościołem, szkołą itp.)
- kwestia zasięgu geograficznego języków oraz ich zróżnicowania dialektalnego
- ...

Językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne

Językoznawstwo wewnętrzne

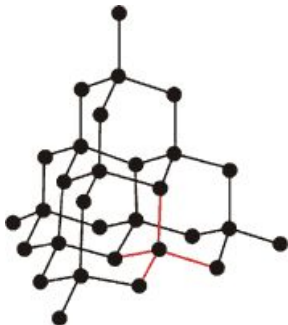
- struktura systemu

Językoznawstwo zewnętrzne

- związki języka z cywilizacją
- związki języka z historią polityczną
- związki języka z instytucjami (Kościołem, szkołą itp.)
- kwestia zasięgu geograficznego języków oraz ich zróżnicowania dialektalnego
- ...

Językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne

Językoznawstwo wewnętrzne

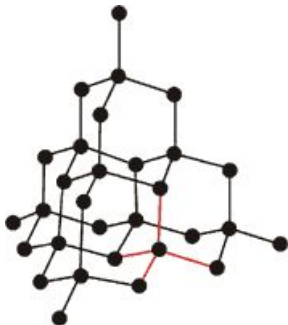
- struktura systemu

Językoznawstwo zewnętrzne

- związki języka z cywilizacją
- związki języka z historią polityczną
- związki języka z instytucjami (Kościołem, szkołą itp.)
- kwestia zasięgu geograficznego języków oraz ich zróżnicowania dialektalnego
- ...

Językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne

Językoznawstwo wewnętrzne

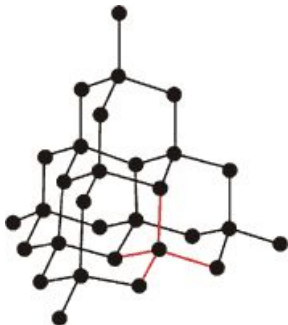
- struktura systemu

Językoznawstwo zewnętrzne

- związki języka z cywilizacją
- związki języka z historią polityczną
- związki języka z instytucjami (Kościołem, szkołą itp.)
- kwestia zasięgu geograficznego języków oraz ich zróżnicowania dialektalnego
- ...

Językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne

Językoznawstwo wewnętrzne

- struktura systemu

Językoznawstwo zewnętrzne

- związki języka z cywilizacją
- związki języka z historią polityczną
- związki języka z instytucjami (Kościołem, szkołą itp.)
- kwestia zasięgu geograficznego języków oraz ich zróżnicowania dialektalnego
- ...

Językoznawstwo teoretyczne i stosowane

Językoznawstwo teoretyczne –

opisuje, jaki jest i jak funkcjonuje język.

- fonetyka
- składnia
- semantyka
- ...

Językoznawstwo stosowane –

wykorzystuje wiedzę o języku do zastosowań praktycznych.

- logopedia
- glottodydaktyka
- przekładoznawstwo
- ...

Językoznawstwo teoretyczne i stosowane

Językoznawstwo teoretyczne –

opisuje, jaki jest i jak funkcjonuje język.

- fonetyka
- składnia
- semantyka
- ...

Językoznawstwo stosowane –

wykorzystuje wiedzę o języku do zastosowań praktycznych.

- logopedia
- glottodydaktyka
- przekładoznawstwo
- ...

Językoznawstwo teoretyczne i stosowane

Językoznawstwo teoretyczne –

opisuje, jaki jest i jak funkcjonuje język.

- fonetyka
- składnia
- semantyka
- ...

Językoznawstwo stosowane –

wykorzystuje wiedzę o języku do zastosowań praktycznych.

- logopedia
- glottodydaktyka
- przekładoznawstwo
- ...

Językoznawstwo teoretyczne i stosowane

Językoznawstwo teoretyczne –

opisuje, jaki jest i jak funkcjonuje język.

- fonetyka
- składnia
- semantyka
- ...

Językoznawstwo stosowane –

wykorzystuje wiedzę o języku do zastosowań praktycznych.

- logopedia
- glottodydaktyka
- przekładoznawstwo
- ...

Językoznawstwo teoretyczne i stosowane

Językoznawstwo teoretyczne –

opisuje, jaki jest i jak funkcjonuje język.

- fonetyka
- składnia
- semantyka
- ...

Językoznawstwo stosowane –

wykorzystuje wiedzę o języku do zastosowań praktycznych.

- logopedia
- glottodydaktyka
- przekładoznawstwo
- ...

Językoznawstwo teoretyczne i stosowane

Językoznawstwo teoretyczne –

opisuje, jaki jest i jak funkcjonuje język.

- fonetyka
- składnia
- semantyka
- ...

Językoznawstwo stosowane –

wykorzystuje wiedzę o języku do zastosowań praktycznych.

- logopedia
- glottodydaktyka
- przekładoznawstwo
- ...

Językoznawstwo teoretyczne i stosowane

Językoznawstwo teoretyczne –

opisuje, jaki jest i jak funkcjonuje język.

- fonetyka
- składnia
- semantyka
- ...

Językoznawstwo stosowane –

wykorzystuje wiedzę o języku do zastosowań praktycznych.

- logopedia
- glottodydaktyka
- przekładoznawstwo
- ...

Językoznawstwo teoretyczne i stosowane

Językoznawstwo teoretyczne –

opisuje, jaki jest i jak funkcjonuje język.

- fonetyka
- składnia
- semantyka
- ...

Językoznawstwo stosowane –

wykorzystuje wiedzę o języku do zastosowań praktycznych.

- logopedia
- glottodydaktyka
- przekładoznawstwo
- ...

Językoznawstwo teoretyczne i stosowane

Językoznawstwo teoretyczne –

opisuje, jaki jest i jak funkcjonuje język.

- fonetyka
- składnia
- semantyka
- ...

Językoznawstwo stosowane –

wykorzystuje wiedzę o języku do zastosowań praktycznych.

- logopedia
- glottodydaktyka
- przekładoznawstwo
- ...

Dziękuję za uwagę :)

Temat następnego wykładu:
KLASYFIKACJA ZNAKÓW.
Zapraszam!